

5. BİR MÛSİKÎŞİNAS TANIYALIM

Ali Ufkî Bey

Aslen Leh (Polonya) kökenli olup asıl adı Albert Bobowski'dir. Adı Latince kitaplarda Albertus Bobovius, Batı kaynaklarında ise Hali Beigh olarak geçmektedir. Bazı kaynaklarda 1610'da Polonya'nın Lvov şehrinde doğduğu kayıtlı ise de bugüne kadar yapılan araştırmalarda hayatı, doğum, ölüm tarihî ve yeri hakkında kesin bilgiler elde edilememiştir. Ailesi, çocukluğu ve ilköğrenimi konusunda da aydınlatıcı bilgiler yoktur. Ancak eserlerinden, muhtemelen esir olarak İstanbul'a gönderilmeden önce iyi bir tahsil gördüğü ve birkaç dil öğrendiği anlaşılmaktadır. Claes (Nicholas) Ralamb, 1657'de bizzat kendisinden dinlediğini belirterek onun 1645'te Venediklilerle yapılan savaşta Osmanlılara esir düştüğünü, sarayda Enderun'a alınarak yetiştirildiğini ve burada on yıl hânendelik yaptıktan sonra padişah tarafından azat edilerek sipahi ulufesi aldığını nakletmektedir. Polonya kaynaklarına dayanan Franz Babinger ise önce sarayda esir olarak çalıştığını, adını belirtmediği bir Türk asilzadesinin hizmetine girdiğini, bir müddet sonra da azat edildiğini yazmaktadır.

Ali Ufkî Bey

Kendisi, Sultan İbrahim ve IV. Mehmet Dönemlerinde, sarayda görev aldığını, Enderun'da ilim, fikir ve sanat kabiliyetini geliştirdiğini, bazı genel mahiyette bilgilerin yanında Doğu ve Batı dilleri ile Türk klasik ve halk mûsikîsini öğrendiğini, kısa sürede santur çalmakta maharet gösterdiğini, Ufkî mahlası ile şiirler yazdığını ve besteler yaptığını anlatmaktadır. Yine kendi ifadesine göre, Enderun meşkhanesinde on yıl kadar kalmış, kabiliyet ve maharetiyle dikkati çekmiştir. Çeşitli yayınlarda, Ali Ufkî'nin başta Latince, eski Yunanca, Lehçe, İngilizce, İtalyanca, Fransızca, Arapça ve Türkçe olmak

1 İbn-i Mace, İkame, 176.

üzere on yedi kadar dil bildiği ve bu bilgisinden dolayı IV. Mehmed zamanında Dîvân-ı Hümâyun baştercümanlığında bulunduğu belirtilmektedir.

Eserleri: Ali Ufkî mûsikî eserlerinden Mecmûa-i Sâz ü Söz başta olmak üzere Dil, sarayın örf ve âdetleri ile ilgili eserler de vermiştir. Aynı zamanda bestekâr olan Ali Ufki Güftesi III. Murad'a ait olan Uyan Ey Gözlerim Uyan isimli meşhur eserin de bestekârıdır.